

İTERPOL MEKANİZMALARININ BAŞTA SURIYE OLMAK ÜZERE BAZI ARAP DEVLETLERİ TARAFINDAN MUHALİFLERİNE KARŞI BİR ARAÇ OLARAK KULLANILMASININ HUKUKİLİĞİ SORUNU

Mehmet Sıraç SEZER*

ÖZET

Dünyada farklı yönetim şekillerine, dini inanışlara, ideolojilere, mezheplere ve ırksal kimliklere sahip yaklaşık 195 bağımsız devlet bulunmaktadır. Suçlulukla mücadele, zorunlu olarak, devletlerarası işbirliğini gerektirmektedir. Bu işbirliğinin sağlanması amacıyla İTERPOL önemli bir rol oynamaktadır. Esasında İTERPOL bu başarıyı Tüzüğü'nün 3. maddesinde ifade edilen politik, ırksal, askeri ve dini konulara karışmama ilkesine borçludur. Ancak son zamanlarda hukukun üstünlüğüne, insan haklarına ve temel hak ve özgürlüklere saygı göstermeyen kimi devletlerin ve özellikle devrim hadiselerine maruz kalan bazı Arap Devletlerinin terörizm ve yapay suçlamalarla İTERPOL'ün mekanizmalarını muhaliflerine karşı, uluslararası hukuka aykırı olarak, kullandıkları ileri sürülmektedir. Bu makale, özellikle Arap Baharının son duraklarından biri olan Suriye'nin İTERPOL mekanizmalarını hukuka aykırı olarak kullanması sorununu ele almak amacıyla kaleme alınmıştır.

Anahtar Kelimeler: polis işbirliği, İTERPOL, siyasi suç, askeri suç, dinsel ve ırksal suç, Suriye, Mısır, Arap Devletleri

LAWFULNESS OF THE USE OF INTERPOL MECHANISMS, MAINLY BY SYRIA AND SOME ARAB STATES, AS A TOOL AGAINST THEIR OPPONENTS

ABSTRACT

In the world there are approximately 195 independent countries which have the different forms of government, religious beliefs, ideologies, sects and racial identities. Fighting crimes necessarily required interstate cooperation. INTERPOL plays an important role in order to achieve this cooperation. In fact INTERPOL owes this success to article 3 of its Constitution that expressed the principle of noninterference in political, racial, military and religious issues. However, in recent times it has been asserted that some states that do not respect the rule of law,

---

* Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Araştırma Görevlisi

human rights and fundamental rights and freedoms and especially Arab States that exposed to revolutionary events with terrorism and spurious charges uses INTERPOL mechanisms against the dissidents in violation of international law. This article in particular has been drafted in order to address the matter of, one of last station of Arab Spring Syria's, use of INTERPOL mechanisms in violation of the law.

Keywords: *police cooperation, INTERPOL, political offence, military offence, religious and racial offence, Syria, Egypt, Arab States*

GİRİŞ

Son devrim hareketleri sonrasında başta Suriye olmak üzere Arap Baharından etkilenen rejimlerin, ülke dışına kaçmış bulunan siyasi muhaliflerini, ordudan firar etmiş askeri personellerini, din adamlarını, gazetecileri, akademisyenleri ve özetle politik sisteme muhalefet eden tüm bireyleri yerlerini tespit ederek yakalamak veya hareket kabiliyetlerini sınırlandırmak, politik aktivitelerini finanse eden mali kaynaklarını kullanmalarını engellemek için üyesi buldukları İNTERPOL araçlarından yararlanmaya çalıştıkları belirtilmektedir¹. Ancak İNTERPOL Tüzüğü'nün 3. maddesi göz önüne alındığında, İNTERPOL'ün kesin bir şekilde siyasi, askeri, dini, ırki karakterdeki konulara ilişkin herhangi bir faaliyette bulunmasının yasaklanmış olduğu görülmektedir. Ayrıca İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne atıf yapan İNTERPOL Tüzüğü'nün 2. maddesi de; insan haklarını sürekli olarak, ağır şekilde, ihlal eden hukukun üstünlüğüne uymayan ve bağımsız bir yargıya sahip olmayan Suriye ve diğer bazı rejimlerin² muhaliflerine karşı, terörizm kisvesi veya diğer yapay suçlamalarla

¹ Arap Ligi Konseyi 12 Kasım 2011 tarihli Dışişleri Bakanları Konseyi olağanüstü toplantısında 16 Kasım 2011 tarihinden itibaren etkili olmak üzere tüm Suriyeli heyetlerin Konseyin ve Örgütün Organlarına katılımını dondurma kararı almıştır. hl al-Jāmi'ah al-'arabīyah qadrt 'ala inqaz suriyya, 2011, <http://www.dohainstitute.org/release/8abe0b55-d2e9-479c-acab-b55c5aa4ac31>, (1.2.2015). 2013'te Suriye Arap Cumhuriyeti, Arap İçişleri Bakanları Konseyi'ne bağlı olan Şam Merkezli Arap Kriminal Polis Teşkilatının bütün arşivlerine el koyup personeli sınırdaşı etmiş ve büroyu kapatmıştır. Bu tarihten itibaren Arap Kriminal Polis Teşkilatının mekanizmalarından yararlanma imkânını yitiren Suriye Arap Cumhuriyeti'nin sınır aşan suçlarla mücadelede sadece İNTERPOL mekanizmalarından yararlanma imkânı kalmıştır. mjls wzraa al-dakhlyā al-'arb yndd bghlq mqr al-mktb 'arabīy llshrtā aljnaaya bdmshq 2013, <http://www.shorouknews.com/news/view.aspx?cdate=17042013&id=2fd6e92f-4eb7-46fb-a196-c0bac20e3e94> (23.3.2013).

² Uluslararası Araştırmacı Gazeteciler Konsorsiyumu 10 Aralık 2010 tarihinde İNTERPOL'ün kırmızı bültenlerinin bir analizini yayınladı. Bu inceleme, 145 devletin isteği üzerine yayınlanan 7622 Kırmızı Bülteni içeriyor. İncelenen Kırmızı Bültenlerin, yaklaşık dörtte üçü siyasi

cezai kavuşturmalarında İNTERPOL'ü araç olarak kullanmasına engel teşkil etmektedir. Tarihi süreç içerisinde İNTERPOL'ün 3. maddeyi yorumlamasında meydana gelen değişim ve bu yorum değişikliği nedeniyle 2. maddede İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne yapılan atfın dikkate alınmaması İNTERPOL Tüzüğü'nün ihlaline imkân sağlamaktadır. Bu nedenle makalede 3. maddenin tarihi süreçte yorum ve uygulamada yaşadığı değişim ele alınacaktır. Ancak bu değişim sürecinde, terörizmin 3. madde kapsamından çıkarılması ayrı bir başlık altında incelenecektir.

İNTERPOL'ün yetki alanı ve bu alan içerisinde hareket edip etmediğinin tespiti bakımından İNTERPOL Tüzüğü'nün 2. ve 3. maddelerinin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir. Özellikle 2. madde bakımından yapacağımız değerlendirmelerde ve aynı zamanda 3. maddenin değerlendirilmesinde de önem taşımasından dolayı öncelikle Suriye Arap Cumhuriyetindeki yargı bağımsızlığını, olağanüstü mahkemeleri ve taraf olduğu insan haklarına ilişkin temel sözleşmelere bağlılığını kısaca inceleyeceğiz. Ayrıca Suriye'nin de bir parçasını teşkil ettiği ve onlardan bağımsız ele alınamayacağından Arap Devletlerindeki yargı bağımsızlığına ve bu devletlerin insan haklarına ilişkin temel sözleşmelere bağlılıklarına kısaca değineceğiz.

A. GENEL OLARAK ARAP DEVLETLERİNDE YARGININ DURUMU

Farklı tarihi geçmişleri ve hükümet biçimlerine rağmen, Arap Devletlerindeki yargı sistemleri arasında olağanüstü bir benzerlik bulunmaktadır. Bazı Arap Devletleri Fransız egemenliğini yaşadı; diğerleri Büyük Britanya tarafından işgal edildiler; yine de tam bağımsızlıklarını korumayı başardılar. Bazı Arap Devletleri, cumhuriyet yönetim biçimine sahipken diğerleri ise monarşik bir yapıyla yönetilmektedir³. İster cumhuriyet olsun ister monarşi olsun Arap Devletleri yargı bağımsızlığı konusunda sürekli olarak ağır eleştirilerle karşılaşmaktadırlar.

Bütün ulusal ve uluslararası metinler yargı bağımsızlığı ilkesinin birbiriyle bağlantılı iki anlamı olduğunu ifade etmektedirler; yargı bağımsızlığı

---

haklar ve sivil özgürlükler üzerinde ciddi kısıtlamalar getiren devletlere ait bulunmaktaydı. Ayrıca yaklaşık yarısı Uluslararası Şeffaflık örgütü temsilcilerince yozlaşmış olarak nitelenen devletlere ait bulunmaktaydı. Libby Lewis, "Interpol's Red Notices used by some to pursue political dissenters, opponents", 2011, <http://www.icij.org/project/interpol-red-flag/interpol-red-notices-used-some-pursue-political-dissenters-opponents>, (5.3.2015).

³ Nathan J.Brown, "Arab Judicial Structure", 2001, s.1, http://www.deontologieJudiciare.Untreal.ca/fr/textes%20int/documents/ONU_STRUCTURE_JUDICIAIRE_ARABE.pdf, (26.2.2015).

olarak adlandırılan kurum, yargının bağımsızlığı ve yargıçların mahkeme çalışmalarındaki bağımsızlığı, yani yargıçların hiçbir etki ve müdahaleye maruz kalmamaları ve kanun dışında hiçbir otoriteye tabi olmamalarıdır⁴.

Birçok Arap Devleti son derece uzun bir zaman diliminde sıkıyönetim veya olağanüstü hal altında yönetilmiş olduğundan; geçici olarak alınmış tedbirler, siyasi yaşamı yürütmek için kalıcı hale dönüşmüşlerdir. Bu olağanüstü durumdan dolayı Arap Devletlerinde yargı erkinin kurum olarak bağımsızlığına baktığımızda, tüm Arap adalet sistemleri bağımsızlıklarına yönelik, yürütme organının yargı organlarına tahakküm ve baskısından kaynaklanan sıkıntılar çekmektedir⁵.

Bugün, özellikle Avrupa devletleri başta olmak üzere çoğu devlet, yargının bağımsızlığının ve tarafsızlığının sağlanması için yargıçların atanması ve kariyerleriyle ilgili konularda karar verecek bağımsız yargı kurulları oluşturmuştur. Arap Devletlerinde de bu yargı kurullarının türevleri bulunmakta ancak söz konusu bu kurullar tamamen yürütme organının denetimi altında bulunmaktadır. Örneğin; Arap Devletlerinden Fas'a baktığımızda 1996 Anayasasının 86. maddesi Kral'ın Yüksek Yargı Kuruluna başkanlık edeceğini ve yargıçların Yüksek Yargı Kurulunun önerisiyle bir Krallık Kararnamesi ile atanacağını öngörmektedir. Benzer şekilde Mısır Anayasasının 173. maddesi ise Cumhurbaşkanı'nın Yargı Organları Yüksek Kuruluna başkanlık edeceğini öngörmektedir. Sudan Anayasasının 100. maddesi yargının eylemlerinden cumhurbaşkanına karşı sorumlu olduğunu ve Suriye Anayasasının 132. maddesi Cumhurbaşkanı'nın Yüksek Yargı Konseyine başkanlık edeceğini belirtmektedir⁶.

Ancak birçok Arap Devletinde, yargının kurumsal bağımsızlığının en ciddi ihlaline, sürekli olarak genişlemekte olan olağanüstü yargı yolları⁷ ve

⁴ Mohamed Nour Ferhat ve Ali Sadek, "Report on the State of the Judiciary in Egypt, Promoting the Rule of Law and Integrity in the Arab Countries Project", s.11, http://www.arabruleoflaw.org/files/pdf/judiciary/english/p2/egypt_finalreportp2s4_en.pdf, (5.3.2015).

⁵ United Nations Development Programme, **Arab Human Development Report**, New York, 2009, s.61-62. <http://www.arab-hdr.org/publications/other/ahdr/ahdr2009e.pdf>, (25.2.2015).

⁶ United Nations Development Programme, **Arab Human Development Report**, New York, 2005, s.113. <http://www.arab-hdr.org/publications/other/ahdr/ahdr2004e.pdf>, (25.2.2015).

⁷ Esasında Arap Devletlerinde özgürlükleri kısıtlayan bu tür önlemlerin temeli sömürgecilik dönemine dayanmaktadır. Kitlesel halk direnişi ile karşılaşan işgalciler özgürlükleri kısıtlayan kanun ve uygulamalara başvurmuşlardır. Bu dönemde hem Fransa hem İngiltere sömürge karşıtlarını yargılamak amacıyla olağanüstü mahkemeler kurmuşlardır. Örneğin Mısır'da sıkıyönetim ilk kez İngiliz idaresi altında uygulanmıştır. 20. yüzyılın ortalarından itibaren Arap Devletlerindeki işgaller sona ermişse de işgal döneminde özgürlükleri kısıtlayan kimi

özellikle cezai yargılamalarda, bireylerin hukuki korunma haklarını ihlal eden, bağımsız olmayan yargı dışı yollar neden olmaktadır⁸. Bu tür yargı dışı yollar ile güvenlik servislerinin, mahkemeleri devre dışı bırakarak yargı yetkisine müdahale etmesi, Arap Devletlerinde devam edegelen ciddi bir sorundur. Yargı bağımsızlığı ve adil yargılanma teminatından söz etmenin mümkün olmadığı bu olağanüstü yargı yollarının isimleri farklı olsa da, birçok Arap Devletinde olağanüstü yargı organlarına rastlamak mümkündür.

Yargıçların görevlerini icraları esnasında sahip oldukları bağımsızlıklarına değinecek olursak, Arap dünyasında mahkemeler, bazı yerlerde yüzyılı aşkın süredir, yoğun siyasi mücadeleye odaklanmış bulunmaktadır⁹. Bu siyasi mücadeleyi veremeyecek yargıçlar yürütme organı tarafından çeşitli yöntemlerle görevden uzaklaştırılmaktadır. Örneğin yargı bağımsızlığı konusunda Arap Devletleri arasında en ileri derecede gelişme gösteren Mısır'da 20 seçkin hâkim, 1955 tarih 165 No'lu Danıştay Kanunu ile mevcut Danıştay üyelerinin yeniden görevlendirilmesi gerekçesiyle görevden uzaklaştırıldılar. Sözü edilen kararda yer almayan diğer yargıçlar, yargıda daha önceki görevlerine benzer görevlere veya diğer kamu kurumlarına atandılar. Ama aslında bu hâkimlerin görevden atılma sebepleri sadece hükümet ile işbirliği yapmamaları, kişisel özgürlükleri ve kamu haklarını garanti altına alan kararlar vermiş olmalarıdır¹⁰. 2004 Arap İnsani Kalkınma Raporu, Arap dünyasında yargıya yönelik tehlikenin son dönemde artmakta olduğu, en iyi yargıçların şiddete ve kovuşturmayaya maruz kalmakta olduğu; hatta yargıçların duruşma salonlarında cinayete kurban gitmekte olduğunu belirtmektedir (Seyda Lübnan)¹¹.

Sonuç olarak şunu belirtmek gerekir ki, adil yargılanmanın ön şartı

---

hukuki yapılar ve uygulamalara yeni bağımsız Arap Devletlerinde de yer verilmiştir. United Nations Development Programme, **Arab Human Development Report**, New York, 2005, s.66, <http://www.arab-hdr.org/publications/other/ahdr/ahdr2004e.pdf>, (25.3.2015).

⁸ United Nations Development Programme, **Arab Human Development Report**, New York, 2009, s.61-62. <http://www.arab-hdr.org/publications/other/ahdr/ahdr2009e.pdf>, (25.2.2015).

⁹ Nathan J.Brown, **The Rule of Law in the Arap World, Courts in Egypt and Gulf**, New-york: Cambridge University Press,1997, s.6.

¹⁰ Mohamed Nour Ferhat ve Ali Sadek, Report on the State of the Judiciary in Egypt, Promoting the Rule of Law and Integrity in the Arab Countries” Project, s.33, http://www.arabrule-oflaw.org/files/pdf/judiciary/english/p2/egypt_finalreportp2s4_en.pdf, (5.3.2015).

¹¹ United Nations Development Programme, **Arab Human Development Report**, New York, 2005, s.91, <http://www.arab-hdr.org/publications/other/ahdr/ahdr2004e.pdf>, (25.2.2015).

olan bağımsız yargı ilkesinin varlığı ve niteliği hakkında Arap Devletlerinin yetersiz olduğu hem kendi ulusal mevzuatlarından ve yargısal pratiklerinden hem de uluslararası kuruluşlarca bu hususta hazırlanan raporlardan anlaşılabilir.

B. SURİYE DE YARGININ DURUMU

Suriye’de güvenlik ile ilgili faaliyette bulunan başlıca dört organ bulunmaktadır. Bunlar; Siyasi Güvenlik Müdürlüğü, Suriye Askeri İstihbaratı, Genel İstihbarat Dairesi ve Hava Kuvvetleri Güvenliği olup bunlar bağımsız olarak hareket etmektedirler. Bu dört organdan sadece Siyasi Güvenlik Müdürlüğü resmi olarak İçişleri Bakanlığı’nın sivil denetim altında bulunmaktadır¹². Yargı denetiminden bağımsız olarak faaliyette bulunan bu güvenlik birimleri, şüphelilere işkence ederek veya bunların aile üyelerini gözaltına almak suretiyle itiraflarda bulundurmaktadır. Suriye İnsan Hakları Komitesi, hükümetin yüzlerce muhbirine ‘‘hükümet karşıtı’’ faaliyetlere iştirak ettiklerinden şüphelendikleri akrabaları ve arkadaşları hakkında menfaat karşılığında veya zorla raporlar yazdırdığını bildirmektedir¹³.

Suriye’nin bağımsız ve tarafsız bir yargı sistemine sahip olmaması nedeniyle yargı, güvenlik güçlerinin eylemlerini hukuka uydurmaya odaklanmış bulunmaktadır. Esasen Suriye’de iki yargı türü bulunmaktadır: bunlardan biri Suriye Anayasası’nın 131-148.¹⁴ maddeleri doğrultusunda yargı yetkisini kullananlar diğeri ise Anayasa hükümlerine aykırı olarak yargı yetkisi kullananlar¹⁵. Özellikle politik suçluları ve reform yanlısı aktivistleri yargılamada görev alan olağanüstü mahkemeler insan hakları, adalet, kanun önünde eşitlik ve adil yargılanma teminatı gibi hususlardan yoksun bulunmaktadır. Suriye’de 1968 tarihli Kararname, Yüksek Devlet Güvenlik Mahkemesi’nin¹⁶ kurulmasını öngörmekteydi. Kararnamenin 1. maddesinin, a paragrafı, ‘‘ bu mahkemelerin askeri valinin emriyle görevlerini yerine

---

¹² Graeme R.Newman, **Crime and Punishment around the world (4 Volumes)**, California: ABC- CLİO, 2010, s.370.

¹³ Freedom House, Freedom in the world 2010:Syria, 2010, <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2010#.VO32AvmsXwo>, (24.2.2015).

¹⁴ Suriye Arap Cumhuriyeti Anayasası için bkz. http://www.sana.sy/tr/?page_id=1489, (11.4.2015).

¹⁵ Michel Shammass, Restructuring Judicial System in Future Syria, London, 2012, s.7, <http://www.strescom.org/research/policy-papers/item/119-restructuring-judicial-system-in-future-syria.html>, (25.2.2015).

¹⁶ Yüksek Devlet Güvenlik Mahkemelerini ele alan yazı için bkz. Can Extraordinary Courts Ensure Justice Supreme State Security Court, Demascus Center For Human Rights Studies

getireceğini” öngörmekte, 7. madde ise Devlet Güvenlik Mahkemelerinin soruşturma ve yargılamanın hiçbir aşamasında usul mevzuatında öngörülen kurullarla sınırlandırılmadığı belirtilmiştir. Son zamanlarda bu mahkeme tarafından yargılananlar arasında yetkilileri eleştiren yazılar yayımlayan bloggerlar ve 2003 yılında sürgünden Suriye’ye dönen bir Müslüman Kardeşler üyesi bulunmaktadır¹⁷.

Her ne kadar bu mahkemeler 2011 tarihinde ilga edilmiş bulunmaktaysa da, 1968 yılında Hafız Esad döneminde bir Kanun Hükmünde Kararname ile Askeri Mahkemeler kurulmuş olup bu mahkemelerin bütün üyeleri orduya mensup kişilerden oluşmaktadır. Bu mahkemeler Hafız Esad döneminden beri faaliyette olup gözaltına alınan binlerce kişiye karşı idam cezasında kullanılmıştır. Aynı şekilde bu mahkemeler, genç Esad tarafından da şiddet içermeyen hareketlere katılanlar dâhil olmak üzere bir dizi muhalife karşı kullanılmaktadır. Suriye’deki yönetim son zamanlarda, askeri mahkemeleri hem sivil hem de askeri personele karşı yeniden sıklıkla kullanmaya başlamıştır. Bu mahkemelerdeki mutlak gizlilik nedeniyle gözaltına alınanların kaderi hakkında derin kaygılar yaşanmakta ve yargılananların akıbeti hüküm verilinceye kadar bilinmemektedir¹⁸.

Yukarıda zikrettiğimiz mahkemelere benzer bir mahkeme yakın bir tarihte yürürlüğe girdi. Devlet Başkanı Beşar Esad’ın, 2011 Nisan ayında ülkedeki olağanüstü hali kaldıran kararından sonra, 2 Temmuz’da 19 sayılı kanun ile Terörle Mücadele Kanunu yürürlüğe konuldu. 25 Temmuz’da, Cumhurbaşkanı bu yasayı uygulayacak olan Terörle Mücadele Mahkemelerinin kurulmasını öngören 22 Sayılı kanunu yürürlüğü koydu. Bu mahkemenin yetki alanı terörle ilgili suçlarda hem sivil hem de askeri personeli yargılamak olarak tespit edilmiştir. Söz konusu bu kanun, Terörle Mücadele Mahkemesinin üç hâkimden oluşacağını ve asker olan üyenin mahkemeye başkanlık edeceğini öngörmektedir. Aynı kanunun 3. maddesinde ise mahkeme savcısına terör bağlantılı olmayan suçlarda da bu mahkemeye başvurma noktasında takdir yetkisi tanımaktadır. 7. madde ise sanığa ‘savunma hakkı’ tanıdığını ama ‘bu mahkemelerin olağan yargılama usulüne bağlı olmadığını’ öngörmektedir. Örneğin bu mahkemelerde açık duruşma yapılması zorunlu değildir¹⁹.

---

¹⁷ Human Rights Watch, Far From Justice Syria’s Supreme State Security Court, 2009, s.2. <http://www.hrw.org/reports/2009/02/23/far-justice>, (25.2.2015).

¹⁸ Local Coordination Committees, Military Field Courts Crime Threaten the Lives of Our Prisoners, 2012, <http://www.lccsyria.org/8702>, (27.1.2015).

¹⁹ Human Rights Watch, Syria: Counterterrorism Court Used to Stifle Dissent, 2013, <http://www.hrw.org/news/2013/06/25/syria-counterterrorism-court-used-stifle-dissent>, (29.1.2015).

Olağanüstü Mahkemelerde yaşanan bu sıkıntıların yanında, olağan yargı alanında da yargıçların tarafsızlığını zedeleyen durumlara rastlanmaktadır. Şöyle ki; yargıçların çoğu yönetimi elinde tutan Baas partisine mensup olan bireyler arasından seçilmekte, özellikle askeri mahkemelerdeki yargıçlar Baas partisine mensup kişiler olmakta, hatta bazıları partide üst düzey görevlerde bulunmaktadır. Bu kişiler hem mahkemelerdeki görevlerini yapmakta hem de parti faaliyetlerine katılmaktadırlar²⁰. Tek başına bu husus dahi Suriye’de yargının siyasallaşmasının derecesini ve yargı bağımsızlığının realitesini gösterme bakımından yeterli bir örnek olarak gösterilmektedir.

C. İNTERPOL MEKANİZMALARININ MUHALİFLERE KARŞI BİR ARAÇ OLARAK KULLANMASININ HUKUKİLİĞİ SORUNU

1. İNTERPOL’ÜN TARİHİ

1904 yılında Avrupa devletlerinin yarısı tarafından St. Petersburg’da imzalanan anti-anarşist protokolü ve Roma konferansı, Avrupa içinde polis işbirliği ve bilgi alışverişine yönelik hareketler için bir çıkış noktası haline geldi. Bu iki anlaşma dünyadaki polis teşkilatları arasında sistematik resmi işbirliğini teşvik etmede son zamanlardaki ilk çabalardan birini temsil etmektedir²¹. İlk Uluslararası Kriminal Polis Kongresi, Monako’da düzenlendi. Bu kongrede 24 Devletten gelen polis memurları, avukatlar ve hâkimler tutuklama prosedürleri, kimlik tanıma teknikleri, merkezileştirilmiş uluslararası suç kaydı ve suçluların iadesi prosedürünü görüştüler. 1923 yılında Viyana polis idaresi başkanı, Dr. Johannes Schober’in, girişimiyle Viyana, Avusturya merkezli Uluslararası Kriminal Polis Komisyonu (ICPC) kuruldu.²² Uzun bir dönem başarılı çalışmalar yürüten Komisyon 1938 yılında Avusturya’nın Nazi Almanya’sı tarafından ilhakı ile Nazi Almanya’sının etkisine girmeye başladı. Nitekim Nazilerin, Komisyon Başkanı Michael Skubala’yı azletmelerinden sonra kontrolü tamamen ele aldılar ve bunun akabinde çoğu devlet katılımını durdurdu ve Uluslararası Kriminal Polis Komisyonu’nun etkin bir uluslararası örgüt olarak varlığı zayıflamaya başladı. 1942 yılında Komisyon Berlin’e taşındı²³.

²⁰ Michel Shammas. Restructuring Judicial System in Future Syria, London, 2012, s.7, <http://www.strescom.org/research/policy-papers/item/119-restructuring-judicial-system-in-future-syria.html>, (25.2.2015).

²¹ R.Bach Jensen. “The International Anti-Anarchist Conference of 1898 and the Origins of İNTERPOL”, *Journal of Contemporary History*, 1981, Vol. 16, No. 2, JSTOR Journals veritabanı, (24.3.2015).

²² History, <http://www.interpol.int/About-İNTERPOL/History>, (25.3.2015).

²³ History, <http://www.interpol.int/About-İNTERPOL/History>, (25.3.2015).

Belçika İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminden sonra örgütün yeniden inşasına öncülük etti. Yeni genel merkezi Paris'te kuruldu ve İNTERPOL örgütün telgraf adresi olarak seçildi. 1956'da modern Tüzüğü'nün kabul edilmesinin ardından 1971 yılında Birleşmiş Milletler tarafından hükümetler arası bir kuruluş olarak tanındı. 1989 yılında İNTERPOL²⁴ Genel Sekreterliği Lyon'a taşındı. Bugün itibariyle İNTERPOL'e üye 190 devlet bulunmaktadır.²⁵ 2002 tarihinde Arap²⁶ İçişleri Bakanları Konseyi Genel Sekreterliği ile İNTERPOL arasında Arap polis teşkilatlarıyla bilgi değişimini kolaylaştırma amacıyla anlaşma imzalanmıştır²⁷.

2. İNTERPOL'ÜN MİSYONU

Tarihi süreç içerisinde İNTERPOL'ün misyonunda ve faaliyet alanlarında gelişmeler ve değişimler yaşanmıştır. Esasında, İNTERPOL'ün temel misyonu polisler arasında suç önleme ve suçla mücadelede dünya çapında birlikte çalışma olanağı sağlamaktır. İNTERPOL suçla mücadelede ortaya çıkan zorlukları karşılayabilmek için polislere ileri teknolojiye sahip uluslararası bir altyapıyla ve güvenli iletişimle hayati önemde bilgilerin toplanması ve paylaşılmasını sağlamaktadır²⁸. Fransa Lyon'da bulunan Genel Sekreterlik günün 24 saati, yılın 365 günü çalışmaktadır²⁹. İNTERPOL Tüzüğü'nün 5. maddesinin 2. fıkrasına baktığımızda İNTERPOL'ün amaçlarından biri “adi suçların önlenmesi ile bastırılmasına katkıda bulunacak kurumlar oluşturmak ve bunları geliştirmektir” şeklinde belirtilmiştir. Bu amaçla İNTERPOL, çeşitli devletler arasında suçla ilgili kritik bilgilerin paylaşılmasını sağlamak amacıyla uluslararası bültenler yayınlamaktadır. Bunlar arasında Kırmızı Bülten ve Difüzyon sistemi önemli olduğundan bunlara kısaca değinecek olursak; Kırmızı Bülten: bir adli yargı organı veya uluslararası mahkeme

²⁴ İNTERPOL'ün uluslararası hukuktaki statüsüne ilişkin bkz. Interpol: Micheal Fooner, Issues in World Crime and International Justice, Newyork: Annotation Copyright Book News, 1989.

²⁵ İNTERPOL'e üye devletler için bkz. <http://www.interpol.int/en/Member-countries/World>, (25.3.2015).

²⁶ Arap Birliği'ne üye olan Cezayir, Bahreyn, Cibuti, Mısır, Suriye, Irak, Lübnan, Libya, Moritanya, Fas, Umman, Katar, Somali, Suudi Arabistan, Sudan, Suriye, Tunus, Birleşik Arap Emirlikleri, Yemen, Ürdün, Komor Adaları, Kuveyt aynı zamanda İNTERPOL'e de üyedirler.

²⁷ Mathiem Deflem, Global Rule of Law or Global Law of Law Enforcement?, Nilay Çabuk Kaya ve Aykan Erdemir (Ed.), **Social Dynamics of Global Terrorism and Prevention Policies** içinde (119-138), Amsterdam: IOS Press, 2008, s.123.

²⁸ Vision and Mission, <http://www.interpol.int/About-İNTERPOL/Vision-and-mission>, (25.3.2015).

²⁹ Overview, <http://www.interpol.int/About-İNTERPOL/Overview>, (25.3.2015).

tarafından aranmakta olan kişinin iade edilmek amacıyla yerinin tespit edilmesi ve tutuklanması amacıyla yayınlanmaktadır. Difüzyon: Bültenlere benzer şekilde, benzer amaçlarla yayınlanmakta ama bir üye devlet veya bir uluslararası kurum tarafından seçtikleri başka devletlere doğrudan gönderilmektedir. Genel Sekreterlik, Bültenleri ya kendi inisiyatifi ile ya da Milli Merkez Bürolar veya yetkilendirilmiş uluslararası kuruluşlar tarafından gelen talepler üzerine yayınlar³⁰.

İNTERPOL'ün uluslararası suçlarla mücadele için, Eğitim ve Kapasite Geliştirme Faaliyetleri, I-24/7: Güvenli Küresel Polis Ağı, Veritabanları,³¹ Komuta ve Koordinasyon Merkezi, Müdahale Ekipleri³² bulunmaktadır. İNTERPOL'ün yapısı ve organizasyonunu düzenleyen İNTERPOL Tüzüğü'nün 5. maddesine baktığımızda İNTERPOL, Genel Kurul, İcra Kurulu, Genel Sekreterlik, Milli Merkez Bürolar, Dosyaları Kontrol Komisyonu'ndan oluşmaktadır. Yukarıda belirttiğimiz işbirliğini sağlamak için, her devletin Milli Merkez Bürosu olarak hizmet verecek bir kurul tayin etmesi gerekmektedir. Söz konusu bu kurul hem kendi ülkesindeki çeşitli birimler hem de diğer devletlerin Milli Merkez Büroları olarak faaliyet gösteren kurullar ve ayrıca İNTERPOL Genel Sekreterliği arasında iletişimi sağlamakla görevli bulunmaktadır³³. Sonuç olarak belirtmek gerekir ki, polis ve savcılar suçlulukla mücadelede etkili uluslararası işbirliği mekanizmalarına ihtiyaç duymaktalar. Bu noktada, elektronik ağları ile neredeyse dünyanın bütün devletlerini kapsayan en geniş uluslararası polis teşkilatı olarak, Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı (İNTERPOL), polis ve savcılara ihtiyaç duydukları bu mekanizmaları sağlamaktadır³⁴.

İNTERPOL ve Uluslararası Kriminal Polis Komisyonundan önceki dönemlere baktığımızda, tarihsel veriler 1848 kargaşasından³⁵ sonra uluslararası

³⁰ Fact sheets, International Notices System, <http://www.interpol.int/en/News-and-media/Publications#n626>, (25.3.2015).

³¹ İNTERPOL'ün bazı veritabanları için bkz. Parmak İzi Veritabanı, DNA Veritabanı, Çalıntı ve Kayıp Seyahat Belgeleri Veritabanı, Çalıntı İdari Dokümanlar Veritabanı, Sahte Belgeler Veritabanı, Gerçek ve Sahte Belgelerin Karşılaştırılması Veritabanı, Çalıntı Mal Veritabanları, Ateşli Silahlar ve Tehlikeli Maddeler Veritabanları, Deniz Korsanlığı Veritabanı. <http://www.interpol.int/en/INTERPOL-expertise/Databases>, (25.3.2015).

³² Overview, <http://www.interpol.int/en/INTERPOL-expertise/Overview>, (25.3.2015).

³³ Legal-materials, <http://www.interpol.int/en/About-INTERPOL/Legal-materials>, (25.3.2015).

³⁴ Fair Trials International, **Strengthening respect for human rights, strengthening İNTERPOL**, London, 2013, s.6, <http://www.fairtrials.org/wp-content/uploads/Strengthening-respect-for-human-rights-strengthening-INTERPOL5.pdf>, (25.2.2015).

³⁵ 1848 Devrimleri, Avrupa Monarşilerine karşı bir dizi cumhuriyetçi isyanları, Sicilya'da başlayarak Fransa, Almanya, İtalya ve Avusturya İmparatorluğu'na yayılıyor. Tümü başarısızlık

polis çabalarının amacının öncelikle o dönemdeki otokratik rejimlerin siyasi muhaliflerinin kontrolünü sağlamakla ilgili olduğu görülmektedir³⁶. Ancak, Uluslararası Kriminal Polis Komisyonu ve İNTERPOL'ün esas misyonun politik karakterli olmayan suçlarla mücadelede, üye devletlere, yukarıda bahsettiğimiz teknik imkânları sağlamak olduğu kabul edilmektedir. İNTERPOL'ün politik suçlar konusundaki tutumu, onun misyonunu kendinden önceki polis işbirliği çabalarına nazaran daha fazla gerçekleştirmesine imkân sağlamıştır. Esasında bu başarısının sebebi basittir. Çünkü Uluslar, uluslararası bir düzeyde örgütlenmiş uzmanların ‘‘ adi suçlular’’ diye adlandırılan fiillere karşı mücadelede işbirliğini kabul edebilirler; ancak hiçbir bağımsız devlet uluslararası bir örgütün politik nedenli suçlara karışmasına tahammül edemez³⁷.

İNTERPOL Tüzüğü, siyasi, sosyal ve ekonomik konularda hiçbir ayırım yapmadan, suçlulukla mücadelede tüm polis teşkilatları arasında işbirliğini öngörmektedir. Bu nedenledir ki; İNTERPOL, demokrasileri, meşruti monarşileri, diktatörlükleri ve kapitalist, sosyalist ve melez felsefeler doğrultusunda yönetilen devletleri kapsamaktadır³⁸. İNTERPOL'ün sahip olduğu tanınırlık ve global erişimi dolayısıyla üyesi olan otoriter rejimler bu tanınırlığı ve erişimi kendi baskı rejimleri için suiistimal etmektedirler³⁹. Hâlihazırda, İNTERPOL Tüzüğü'nde, üye devletlerin üyeliklerine hangi durumlarda son verileceğine⁴⁰ ilişkin hükümlerin yer almaması hususu göz önüne alındığında, İNTERPOL'ün en olumsuz özelliğinin, dünyadaki tüm devletleri içermesi ve bu nedenle üyelik için anlamlı standartlarının olmamasıdır⁴¹.

---

ve bastırma ile sona erdi ve liberaller arasında yaygın hayal kırıklığı ile izlendi. <http://global.britannica.com/EBchecked/topic/181144/Revolutions-of-1848>, (23.3.2015).

³⁶ Mathiem Deflem, **Policing World Society Historical Foundations of International Police Cooperation**, New York: Oxford, 2002, s. 51.

³⁷ Fenton Bresler, **İNTERPOL**, Mehmet Harmancı (Çev.), 1. Baskı, İstanbul: Milliyet Yayınları, 1993, s.53.

³⁸ Micheal Fooner, **Issues in World Crime and International Justice**, Newyork: Annotation Copyright Book News,1989, s.39.

³⁹ Theodore R. Bromund ve David B. Kopel, Necessary Reforms Can Keep Interpol Working in the U. S. Interest, 11 Aralık 2013, http://www.heritage.org/research/reports/2013/12/necessary-reforms-can-keep-interpol-working-in-the-us-interest#_ftnref184, (23.3.2015).

⁴⁰ Oy hakkının askıya alınmasına ilişkin bkz. Rules of Procedure of the General Assembly, Article 36: Suspension of voting rights, <http://www.interpol.int/Media/Files/Legal-material/Reference-Documents/Rules-concerning-the-organization-of-General-Assembly-sessions>, (23.3.2015).

⁴¹ Theodore R. Bromund ve David B. Kopel, Necessary Reforms Can Keep Interpol Working in the U. S. Interest, 11 Aralık 2013, <http://www.heritage.org/research/reports/2013/12/>

3. İNTERPOL TÜZÜĞÜ'NÜN 2. MADDESİ

İNTERPOL' ün 1956 Tüzüğü'nü yazarların, mülga Tüzüğü'nün 1. maddesinde yer alan hususları, 2. ve 3. maddede ayırmalarına rağmen İNTERPOL' ün faaliyet alanını belirten bu maddelerin birlikte değerlendirilmesi gerekmektedir⁴². İNTERPOL Tüzüğü'nün 2. maddesi, Örgüt'ün 10 Aralık 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin ruhuna uygun olarak faaliyette bulunması gerektiğini vurgulamaktadır⁴³. Bu yönüyle İNTERPOL, herhangi bir yerde insan haklarına ilişkin belgelere bağlılık konusunda resmi bir duyuru yapan tek kolluk kuruluşu olarak görünmektedir⁴⁴.

İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin 10. maddesine göre; herkes, haklarının ve ödevlerinin ya da kendisine yöneltilen ve ceza niteliği taşıyan herhangi bir suçlamanın saptanmasında, davanın bağımsız ve tarafsız bir mahkemece, tam bir eşitlikle, adil ve açık olarak görülmesi hakkına sahiptir. Suriye'deki olağanüstü mahkemeler ve bu mahkemelerde uygulanan yargılama usulleri dikkate alındığında, söz konusu mahkemelerin, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde aranan bağımsız ve tarafsız bir mahkeme niteliklerine sahip olmadıkları belirtilmektedir.

Suriye güvenlik güçlerinin ve mahkemelerinin ağır insan hakları ihlallerinde buldukları birçok uluslararası insan hakları örgütü ve Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu raporlarına ve kararlarına yansımaktadır. Örneğin; devrim hadiselerinden sonra düzenlenen, BM'nin Uluslararası Bağımsız Suriye Arap Cumhuriyeti Soruşturma Komisyonu Raporunda, Suriye Silahlı Kuvvetlerinin, muhaliflere sadık olduklarından ve yardım ettiklerinden şüphelendikleri kişilere karşı, geniş ve denetlenemeyen gözaltı yetkilerinin bulunduğunu ve sivillerin sadece temel insan haklarını kullandıkları için gözaltına alınmalarının veya tutuklanmalarının tek başına keyfilik olduğunu belirtmiştir. Ayrıca sivillerin sadece dini ve coğrafi temeller gibi ayrımcı gerekçelere dayanılarak tutuklanmalarının uluslararası insancıl hukukun ihlali olduğunu belirtmektedir⁴⁵.

necessary-reforms-can-keep-interpol-working-in-the-us-interest#_ftnref184, (23.3.2015).

⁴² Yaron Gottlieb, "Article 3 of INTERPOL's Constitution: balancing international police cooperation with the

prohibition on engaging in political, military, religious or racial activities", *Florida Journal of International Law*, 2011, Vol. 23, No. 2, s.140, HeinOnline veritabanı, (24.3.2015).

⁴³ Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem ve R. Murat Önok, **Uluslararası Ceza Hukuku**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014, s.172.

⁴⁴ Fooner, s.39.

⁴⁵ Human Rights Council, Report of the Independent International Commission of Inquiry

Son devrim hareketlerinden sonra Suriye'den kaçan, Suriye İNTERPOL'ü daire başkanı Albay Muhammed Mufeed Hamdani'in belirttiğine göre "2005 yılından ve Refik Al Hariri'nin suikastından sonra, Suriyeli bazı kişilerin hareketleri, telefon numaraları hakkında uluslararası istekler ve bazı soruşturma talepleri tarafımıza gelmeye başladı. O zaman Ulusal Güvenlik Ofisinden bize bir bildiri ulaştı ve bu bildiri de söz konusu uluslararası taleplere cevap vermememiz veya ilgili ihtisaslı güvenlik organlarına danışıldıktan sonra cevap vermemiz istendi. Bu şekilde, ilgili uluslararası talepler hakkında, güvenlik organlarından cevap metinleri bize geldikten sonra, hiçbir değişiklik yapmadan, bu metinleri uluslararası organlara gönderiyorduk. Şam'daki yargı dairesinde görevli yargıç Ahmed Esseyid, Ulusal Güvenlik Ofisi ve İstihbarat Dairesi ile doğrudan bağlantı içinde bulunmaktaydı. Benden, İNTERPOL Tüzüğü'ne uygunluğun sağlanması ve İNTERPOL mekanizmaları aracılığıyla tutuklama müzakerelerinin uluslararası alanda yayınlanması amacıyla cezai suçlamalar içeren uydurma yargı dosyaları hazırlanırken, söz konusu yargıca başvurmam istendi"⁴⁶". Suriye İNTERPOL Milli Bürosunda uzun süre görev almış bulunan bu şahsın ifadeleri, Suriye'de tarafsız ve bağımsız mahkemelerin varlığı noktasındaki şüpheleri arttırmaktadır. Dolayısıyla İNTERPOL'ün, davanın bağımsız ve tarafsız bir mahkemece, tam bir eşitlikle, adil ve açık olarak görülmesi imkânını sağlayamayacak devletlerle işbirliğini devam ettirmesi, Tüzüğü'nün ihlaline neden olacaktır.

Esasında İNTERPOL, faaliyetlerinin Tüzüğü'nde belirtilen ilkelere uygunluğunun sağlanması, bireylerin temel hak ve özgürlüklerinin ve uluslararası polis işbirliğinin korunması amacıyla 2008 yılında bağımsız bir izleme organı olan İNTERPOL Dosyaları Kontrol Komisyonu'nu kurmuştur. Bu komisyon bir dizi kurallar ve belgeler⁴⁷ doğrultusunda çalışmasını yürütmektedir⁴⁸. Komisyon, danışmanlık gibi görevlerinin yanında, esasen, İNTERPOL mekanizmalarına muhatap olmuş kişilerin şikâyetlerini incelemek

---

on the Syrian Arab Republic,2013,s.13,<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G13/156/20/PDF/G1315620.pdf?OpenElement>, (25.2.2015).

⁴⁶ Faisal Al-Kassim (Producer), *El İtijah El Moakes* (Television Broadcast), Doha, Aljazeera, (30.12.2014).

⁴⁷ Bkz.

- 1- INTERPOL Constitution
- 2- Rules on the Processing of Data
- 3- Rule on the Control of Information and Access to Interpol's files
- 4- Commission's Operating Rules

⁴⁸ Structure and Governance, <http://www.interpol.int/About-INTERPOL/Structure-and-governance/Commission-for-the-Control-of-INTERPOL's-Files>, (25.3.2015).

ve İNTERPOL imkânlarının ilgili kurallara uygun olarak kullanıldığını denetlemekle görevlendirilmiştir⁴⁹. İNTERPOL veritabanlarında ya da bültenlerinde, İNTERPOL kurallarına aykırı olarak muhatap olmuş kişilerin durumlarının gözden geçirilmesi ve böylece insan haklarına riayetin gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır. Ancak İNTERPOL'ün bu konudaki çabaları birçok farklı nedenden dolayı arzulan başarıyı sağlayamamıştır. Bunlardan biri de, aşağıda yer vereceğimiz gibi, İNTERPOL'ün yetki alanının sınırlarını çizen Tüzüğü'nün 3. maddesinin çok dar şekilde yorumlanmasıdır. Zira bu durum, İNTERPOL mekanizmalarının, 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin ruhuna aykırı olarak kullanılmasına neden olmaktadır.

4. İNTERPOL TÜZÜĞÜ'NÜN 3. MADDESİ

“Nazi Diktatörlüğü zamanında İNTERPOL'ün politik amaçlarla kötüye kullanılması nedeniyle örgütün politikadan arındırılmasına çalışılmış ve yalnızca “gündelik suçlulukla” mücadele ve bunun önlenmesi bakımından işbirliğine hizmet eden bir uluslararası örgüt olarak oluşturulmuştur⁵⁰.” İNTERPOL Tüzüğü'nün 3. maddesi İNTERPOL'ün tarafsızlığının sağlanması ve politik amaçlarla kötüye kullanılmasını engellemek amacıyla Örgütün kesin bir şekilde siyasi, askeri, dini, ırki karakterdeki konulara ilişkin herhangi bir faaliyet ve müdahalede bulunmasını yasaklamıştır⁵¹. Bu ilke, ilk olarak, 1948 yılında, İNTERPOL amaçlarını belirten Örgüt Statüsünün 1. maddesinin sonuna “ siyasal, dinsel veya ırksal karakterli her türlü hususun katı şekilde dışlanması” ibaresinin eklenmesi ile getirildi. 1956 yılında İNTERPOL'ün modern Tüzüğü'nün kabulünden sonra, 1. madde de belirtilen bu hususlar, aynı zamanda askeri nitelikteki faaliyetleri de içerecek şekilde 3. maddede⁵² yer almıştır⁵³.

İNTERPOL Tüzüğü'nün 2. maddesinde, açıkça, Örgütün fonksiyonunun “adi suçlulukla” mücadelede uluslararası bir merkez olma görevi üstlenmek

⁴⁹ Cheah Wui Ling, “POLICING INTERPOL: The Commission for the Control of Interpol's Files and the Right to a Remedy”, *International Organizations Law Review (IRIL)*, 2010, Vol. 7. No. 2, s.5, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2207739, (25.3.2015),

⁵⁰ Satish Sule, *Europol und europaischer Datenschutz*, 1992, s.16 Aktaran: Durmuş Tezcan, Mustafa Ruhan Erdem ve R. Murat Önok, **Uluslararası Ceza Hukuku**, 2. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2014, s.166.

⁵¹ İNTERPOL Tüzüğü m.3

⁵² İNTERPOL Tüzüğü'nün 3. maddesinin İngilizce, Fransızca ve İspanyolca versiyonlarının incelemesi için bkz. Yaron Gottlieb, s.143-145.

⁵³ Neutrality Article 3 of the Constitution, <http://www.interpol.int/About-INTERPOL/Legal-materials/Neutrality-Article-3-of-the-Constitution>, (25.3.2015).

olduğu belirtmektedir. Ancak sözü geçen ‘’adi suçluluk’’ kavramının anlamı açık olarak belirtilmemiştir. Bu noktada, İNTERPOL Tüzüğü’nün 3. maddesi ‘’adi suçluluk’’ kavramının kapsamının ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Şöyle ki; 3. madde kapsamında değerlendirilmeyen hususlar, ‘’adi suçluluk’’ kapsamı içinde değerlendirilmektedir. İki madde arasındaki bu ilişki nedeniyle İNTERPOL’un yetki alanının belirlenmesi Tüzüğü’nün 2. maddesinin yorumlanması ile değil, 3. maddesinin yorumlanmasında yaşanan gelişimlerle ortaya çıkmaktadır⁵⁴. Bu nedenle İNTERPOL Tüzüğü’nün 3. maddesinin yorumlanması ve kapsamının ortaya konulması oldukça önem taşımaktadır.

Andlaşma hükümlerinin belli somut olaylar bakımından tam anlamını ortaya çıkarmak gerektiğinde, andlaşmaların yorumu gündeme gelir⁵⁵. Viyana Antlaşmalar Hukuku Sözleşmesinin 31-33. maddeleri, uluslararası andlaşmaların hangi kurallar çevresinde yorumlanacağını belirtmektedir. Söz konusu bu sözleşmenin 31. maddesinin 1. fıkrasına göre bir andlaşma, andlaşmanın bütünü içinde, hükümlerine konu ve amacının ışığında verilecek alelaide manaya uygun şekilde iyi niyetle yorumlanır. Aynı maddenin 3. fıkrasında, taraflar arasında, andlaşmanın yorumu veya hükümlerinin uygulanması ile ilgili olarak, daha sonraki herhangi bir anlaşmanın dikkate alınacağını belirtmektedir. İNTERPOL Genel Kurulu, bir dizi kararında, 3. maddenin yorumlanması sorununu ele almıştır. Genel Kurul kararları, İNTERPOL’e üye olan devletlerin delegelerinin oyları ile kabul edilen kararlardır. Bu nedenle Genel Kurulda alınan kararlar, Viyana Sözleşmesine göre, 3. maddenin yorumlanması ve uygulanması açısından, sonraki andlaşmalar olarak görülmelidir⁵⁶.

Genel Kurul, ilk olarak, 1951 yılında, 3. madde ile bağlantılı olarak, üye devletlerden politik, ırksal ya da dini karakteri ağır basan vakıalarla ilgili olarak bilgi ve bülten yayınlanmasını istememelerini talep etmiştir⁵⁷. 3. maddenin yorumlanmasına ilişkin 1984 tarihli ‘’ Tüzüğün 3. maddesinin Uygulanması’’ Genel Kurul Kararı’nda; siyasi, askeri, dini ya da ırksal durumlara ilişkin kesin bir tanımının verilmesinin mümkün olmadığı ve her bir olayda, olayın özel durum ve koşulları dikkate alınarak ayrı ayrı inceleneceği⁵⁸ belirtilmiştir. Genel Kurul, söz konusu bu kararda; ‘’çeşitli ulusal ceza kanunlarında suç

---

⁵⁴ Yaron Gottlieb, s.145.

⁵⁵ Melda Sur, **Uluslararası Hukukun Esasları**, 8. Baskı, İstanbul: Beta, 2014, s.69.

⁵⁶ Yaron Gottlieb, s.146.

⁵⁷ INTERPOL Resolution No AGN/20/RES/11

⁵⁸ INTERPOL Resolution No AGN/53/RES/7 Application of Article 3 of the Constitution

olduğu belirtilen bazı eylemlerin doğaları gereği siyasi, askeri, dini ya da ırksal olduğunu belirtmiş ve örnek olarak yasaklanmış bir örgüte üyelik⁵⁹, bazı yasaklanmış görüşlerin ifade edilmesi, basın ile ilgili suçlar, yetkililere hakaret, devletin iç veya dış güvenliğine karşı suçlar, askeri kuvvetlerden firar, vatana ihanet, casusluk, yasaklı bir dini uygulamak, ırkçı bir derneğe üyeliği⁶⁰ saymıştır. Bu tür eylemlerin 3. maddenin kapsamında olduğu belirtilmiş, yani İNTERPOL mekanizmalarının bu tür eylemlere ilişkin olarak kullanılamayacağı belirtilmiştir.

Genel Kurul Kararında; ‘aynı zamanda politikacıların siyasi faaliyetleri ile bağlantılı olarak işledikleri eylemleri, hatta söz konusu kişiler iktidardan düştükten sonra ve bazı durumlarda yurt dışına kaçtıktan⁶¹ sonra kovuşturulsalar bile, 3. maddenin kapsamındadır. Durum, bir birey olarak hareket eden bir politikacı tarafından işlenen bir suç söz konusu olduğunda farklıdır. Kişiler tarafından kesin siyasi saiklerle suçlar işlendiğinde ama işlenen suçların bunu yapanların devletlerinin siyasi yaşamı veya uğruna savaştıkları amaç ile doğrudan bağlantısı yoksa, bundan böyle suçun 3. madde kapsamına girdiği varsayılamaz. Bu, özellikle, suçların doğrudan ilgili olmayan bir devlette işlenmesinde (örneğin ‘‘çatışma alanı’’ dışındaki) veya suçların, kişisel özgürlük, yaşam veya mülkiyet için ciddi bir tehdit oluşturduğu zaman geçerlidir⁶².’’ Sözünu ettiğimiz Genel Kurul kararında, kişilerin bir olaya dikkat çekme amacıyla çatışma bölgeleri dışında işledikleri suçların, örneğin; uçak kaçırma, rehin alma, adam kaçırma gibi eylemlerin de

⁵⁹ İNTERPOL, Arap dünyası başta olmak üzere bütün İslam dünyasında tanınan Yusuf El Kardavi hakkında kasıtlı cinayet işlemek için anlaşma, teşvik ve yardım, kundakçılık, mahkûmların kaçmalarına yardım, vandalizm ve hırsızlık suçlamalarıyla kırmızı bülten yayınlanmıştır. <http://www.interpol.int/notice/search/wanted/2014-58772>, (24.3.2015). Yusuf el Karadavi (d. 1926) Mısır doğumlu Sünni âlim Kahire’deki El-Ezher Üniversitesinden mezun oldu ve Müslüman Kardeşler’e (İhvan el-Jamiyat el-Müslimin) bağlı tanınmış bir İslamcı ideologdur. Katar vatandaşı olup 21. yüzyılın başlarında Doha Katar Üniversitesi Şeriat ve Sünnet Merkezi’nin direktörü olarak hizmet vermiştir. Ayrıca El-Ezher İslami Araştırmalar Konseyi üyesi ve Uluslararası Müslüman Âlimler Birliği’nin kurucusu ve başkanıdır. El Karadavi üretken bir yazar ve yetenekli bir şairdir, aynı zamanda popüler bir medya kişiliğidir, El Cezire uydu ağı üzerinde kendi televizyon programı, Al-Şeriat vel-Hayat programına el sahipliği yapmaktadır. <http://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780195390155/obo-9780195390155-0098.xml>. (25.3.2015)

⁶⁰ INTERPOL Resolution No AGN/53/RES/7 Application of Article 3 of the Constitution

⁶¹ 8.5.2012 tarihinde İNTERPOL internet sayfasında yapılan basın açıklamasında; Iraklı yetkililerin talebi üzerine, ülkedeki terör faaliyetlerine rehberlik ve finanse ettiği şüphesiyle Irak’ın Başkan yardımcısı Tarık El Haşimi hakkında kırmızı bülten yayınlandığı bildirilmiştir. <http://www.interpol.int/en/News-and-media/News/2012/PR039/>, (24.3.2015).

⁶² Resolution No AGN/53/RES/7 Application of Article 3 of the Constitution

3. madde kapsamında değerlendirilmeyeceği ve üye devletlerin İNTERPOL'ün mekanizmalarını çalıştırabilecekleri belirtilmiştir⁶³.

İNTERPOL Genel Kurulunun yukarıda zikrettiğimiz kararlarında, 3. madde ile ilgili argümanlar taşıyan üye devlet taleplerine, her vaka için ayrı ayrı ve farklı unsurların değerlendirmeye alınarak cevap verileceği belirtilmektedir. Değerlendirilecek unsurlardan biri; olayda adi suç niteliğinin siyasi, askeri, dini ve ırksal unsurlardan baskın olması hususunun araştırılmasıdır. Başka bir ifade ile 1951 tarihli Genel Kurulda kabul edilen "Predominance Test" in uygulanmasıdır. Bu testte vakıanın adi suç yönü ve 3. madde bakımından, örneğin politik unsur bakımından, değerlendirilmesi yapılmaktadır. Bu değerlendirmede, suçun niteliği, yani suçlamalar ve altında yatan gerçekler, suçlamaya konu olmuş kişinin statüsü, bilgi kaynağının kimliği, uluslararası hukuk kapsamındaki yükümlükler, Örgütün tarafsızlığı üzerindeki etkileri ve ayrıca davanın genel içeriği ile birlikte ilgili bütün bilgiler değerlendirilmektedir⁶⁴. Bu değerlendirme sonucunda Genel Sekreterlik, eğer üye devlet tarafından iletilen talebin 3. madde kapsamında kalmadığı ve politik yönü olmakla beraber esasen adi suç niteliğinde olduğuna kanaat getirirse, ilgili üye devlet ile işbirliği içine girmektedir. Buna karşılık, vaka, kısmi olarak adi suç niteliği gösterse bile, politik, askeri, dini ve ırksal karakteri ağır basıyorsa, 3. madde kapsamında değerlendirilir ve işbirliği reddedilir.

Yukarıda ele aldığımız İNTERPOL Genel Kurul kararlarında bahsi geçen "Predominance Test" ve diğer tüm hususlar siyasi, askeri, dini, ırki konulara ilişkin tüm taleplerin incelenmesinde dikkate alınmaktadır. Dolayısıyla, örneğin dini karakteri ağır basan bir vakıaya ilişkin talepte, İNTERPOL Tüzüğü ve diğer kuralları, İNTERPOL mekanizmalarının kullanılmasını önlemektedir. Nitekim İNTERPOL, Mısır'ın, İslam karşıtı video hazırladıklarını ileri sürdüğü Amerika Birleşik Devletleri merkezli Mısırlı Kipti Hıristiyan bir grup kişinin tutuklanması amacıyla İNTERPOL mekanizmalarını kullanacağı yönündeki haberler üzerine yayınladığı basın bildirisinde, Mısır tarafından böyle bir talep gelmesi halinde, 3. maddenin ihlalinin gündeme gelebileceğini belirtmiştir⁶⁵.

3. maddede, İNTERPOL'ün, kesinlikle siyasi, askeri, dini, ırki konulara karışmama ilkesini benimsediğini belirtmiştik. 3. maddeyi kaleme alanların

⁶³ Resolution No AGN/53/RES/7 Application of Article 3 of the Constitution

⁶⁴ FAQ's, <http://www.interpol.int/About-INTERPOL/Structure-and-governance/CCF/FAQs>, (25.3.2015).

⁶⁵ <http://www.interpol.int/News-and-media/News/2012/N20120918quinque>, (25.3.2015).

siyasi unsura, maddede geçen diğer dört unsurdan önce yer vermesi rastlantı değildir. Esasında bu husus, İNTERPOL faaliyetlerinde en önde gelen unsurlardan biri olmuş olup, İNTERPOL'ün tarafsızlığını korumada önemli bir etkiye ve başlıca bir role sahiptir⁶⁶. Özellikle 1950 yılında Çekoslovakyalı muhaliflerle⁶⁷ ilgili olarak ABD ile İNTERPOL arasında çıkan uyuşmazlık sonrasında, ABD'nin İNTERPOL üyeliğinden ayrılmasına neden olaydan bugüne kadar 3. madde ile ilgili olarak yapılan tartışmalar maddede geçmekte olan "siyasi" unsur ile ilgili olmuştur. Bu nedendir ki; 3. maddenin ele alındığı çalışmalarda ve İNTERPOL Genel Kurul kararlarında genellikle politik unsur üzerinde durulmaktadır.

İNTERPOL'ün Tüzüğü'nün 3. maddesinin yorumu ve uygulanmasına ilişkin bahse değer bir değişiklik İNTERPOL'ün 1994 tarihinde Roma'da yapılan Genel Kurulunda alınan kararla olmuştur. Söz konusu bu karar "Eski Yugoslavya Ülkesinde 1991'den beri İşlenen Uluslararası İnsancıl Hukukun Ağır İhlalinden Sorumlu Suç Faillerinin Yargılanması için Uluslararası Mahkemenin Kurulmasının Sonuçları" başlıklı rapor dikkate alınarak kabul edilmiştir. Bu kararda uluslararası insancıl hukukun ciddi ihlali bağlamında 3. maddenin uygulanabilirliği tartışılmış ve Uluslararası İnsancıl Hukukun ciddi ihlalleri durumunda 3. maddenin yorumlanması ve uygulanmasında, bu hususların işbirliği imkânını sağlayacak şekilde değerlendirilmesi gerektiği belirtilmiştir⁶⁸. Bu Genel Kurul kararıyla birlikte İNTERPOL Eski Yugoslavya ve Ruanda için kurulan mahkemelerle işbirliği yapmış ve ayrıca Uluslararası Ceza Mahkemesi ile de işbirliği andlaşması imzalanmıştır.

3. madde, İNTERPOL'ün tüm faaliyetlerinde ve bilhassa Örgütün bizzat kendisinin işlemlerinin yanı sıra, üye devletler arasında doğrudan gönderilebilen mesajların denetlenmesi bakımından da uygulanır⁶⁹. Nitekim

⁶⁶ Yaron Gottlieb, s.153.

⁶⁷ 1950 yılında bir grup Çekoslovakyalı muhalif uçak kaçırılmış ve başka bir devletten siyasi iltica talebinde bulunmuşlardı. Çekoslovakya'nın bu kişiler hakkından işbirliği teklifi İNTERPOL tarafından kabul edilmiş ve bu kişiler hakkında bülten yayınlanmıştı. Ancak Amerika Birleşik Devletleri temsilcisi, iddia edilen uçak kaçırma eyleminin tamamen politik olduğu ve bu konuda Örgüt tarafından alınacak herhangi bir eylemin 3. maddenin ihlali anlamına geleceğini belirtmişti. Amerika Birleşik Devletleri, İNTERPOL'ün Çekoslovakya ile işbirliği yapmasını protesto etmek amacıyla İNTERPOL üyeliğinden çekilmişti. Mary Jo Grotenroth, "International Co-operation", **Legal Responses to International Terrorism: U.S. Procedural Aspects** içinde (s.376-380), M. Cherif Bassiouni (Ed.), Dordrecht: Martinus Nijhoff Publishers, 1988. s.377.

⁶⁸ Neutrality (Article 3 of the Constitution), <http://www.interpol.int/About-INTERPOL/Legal-materials/Neutrality-Article-3-of-the-Constitution>, (25.3.2015).

⁶⁹ Neutrality (Article 3 of the Constitution), <http://www.interpol.int/About-INTERPOL/Legal-materials/Neutrality-Article-3-of-the-Constitution>, (25.3.2015).

İTERPOL'ün, Amerika Birleşik Devletleri merkezli çeşitli sivil toplum kuruluşları ile bağlantılı olan 15 kişi ile ilgili Mısır Arap Cumhuriyeti'nin Kırmızı Bülten yayınlanmasına ilişkin talebini Tüzüğü'nün 3. maddesine aykırı olduğu gerekçesiyle reddettiği gibi, Mısır Milli Merkez Bürosunca difüzyon yöntemiyle diğer devletlere bu kişilerle ilgili gönderilen hiçbir bilginin İTERPOL veri tabanlarında muhafaza edilmeyeceğini de belirtmiştir⁷⁰.

1984 tarihli "Tüzüğün 3. maddesinin Uygulaması" Genel Kurul Kararı'nda "yasaklanmış bir örgüte üyelik" ifadesi dolayısıyla Genel Sekreterlik tarafından 2003 yılına kadar, bir terör örgütüne üye olmak dâhil olmak üzere, sadece yasaklanmış bir örgüte üyelik dolayısıyla, üye devletlerden gelen Kırmızı Bülten talepleri, bu hususun, doğası gereği politik olması nedeniyle reddedilmiştir⁷¹. Söz konusu bu tarihe kadar, İTERPOL mekanizmaları üzerinden gönderilen bütün bilgilerin, kişilerin terörist faaliyetlere katılmış olması hususu ile ilgili olması zorunluluğu aranmıştır. Ancak 2003 yılından sonra, bir terör örgütüne üyelik konusunda güçlü delillerin bulunması halinde, Kırmızı Bülten yayınlanabileceğini belirtmiştir. Bu konudaki değişikliğin sebebi olarak terörist bir örgüte üye olmanın tek başına suç teşkil etmesi olduğu belirtilmiştir⁷².

5. İTERPOL'ÜN TERÖRİZM KONUSUNDA TUTUMU

Terör kelimesinin, bugünkü anlamıyla, ilk defa Fransız Devrimi'nden sonra kullanıldığına herkes hemfikirdir⁷³. Ancak bu tarihten itibaren terörizm⁷⁴ kavramına devletlerin yaklaşımı farklı olmuştur. Örneğin, İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra gelişmiş ülkeler devlet dışı teröre odaklanmış iken, gelişmekte olan ve Sosyalist devletler, emperyalist güçlerin "devlet terörüne" vurgu yaptılar ve sömürgeciliğe karşı başvurulan şiddetin terörizm kapsamında bulunmadığını ileri sürdüler⁷⁵. Birinci anlayışa göre failler, bireylerdir. Mağdur, daha doğrusu hedef, devlet ve onun düzenidir. Batı

⁷⁰ Interpol's rules prohibit publication of Red Notices requested by Egypt for NGO workers, 2012, <http://www.interpol.int/News-and-media/News/2012/PR034>, (25.3.2015)

⁷¹ Yaron Gottlieb, s.151.

⁷² Mathieu Deflem, **The Policing of Terrorism: Organizational and Global Perspectives**, New York: York: Roudledge, 2010.

⁷³ Atilla Yayla, Terörizm: Kavramsal Bir Çerçeve, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 1990, 45, 2, s.335-385. <http://www.politics.ankara.edu.tr/dergi/pdf/45/1/atillayayla.pdf>, (26.2.2015).

⁷⁴ Terörizmin etimolojisi ve tarihçesi için bkz. Öktem A. Emre, **TERÖRİZM İnsancıl Hukuk ve İnsan Hakları**, 2. Baskı, İstanbul: Derin Yayınları, 2011,s.12-24.

⁷⁵ Ben Saul, **Defining Terrorism in International Law**, Newyork: Oxford University Press, 2006, s.2.

merkezli tanımın aksine Doğu Bloğu devletlerine göre fail, otoriter bir devlet, mağdurlar ise bireylerdir. Bu iki tanımın arkasında, adı konmamış ve ustaca idealize edilmiş bir senaryo yer almaktadır⁷⁶. Nitekim devletlerarasındaki bu siyasi farklılıklar nedeniyle, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 1985 yılına kadar terörizmi kınayan bir kararı kabul edememiştir⁷⁷. Söz konusu bu durum, İNTERPOL bakımından da geçerli olmuştur. İNTERPOL, üye devletlerin terörle ilgili işbirliği taleplerini, faillerin politik motivasyonları ile ‘‘terörist’’ ve ‘‘özgürlük savaşçısı’’ arasında açık ve evrensel olarak kabul edilebilir bir tanımın yokluğu nedeniyle reddetmiştir⁷⁸.

Esasında yukarıda da değindiğimiz üzere, İNTERPOL tarihi boyunca siyasi suçlarla ilgili olarak ‘‘mutlak karışmama’’ ilkesini benimsemiştir. En tartışmalı husus, birçoğu Nürnberg’de giyaben mahkûm olmuş Nazi savaş suçlularının yerinin tespitinde yardımcı olmayı reddetmesi olmuştur. Öte yandan, İNTERPOL’un, Başkan Fulgencio Batista rejim liderleri hakkında komünist Küba’yla işbirliğini reddetmesi batılı uluslar ve Amerika Birleşik Devletleri tarafından takdirle karşılanmıştır⁷⁹. Kara Eylül olarak bilinen 1972 Münih Olimpiyatlarında, 11 İsraili atletin ve bir Alman polisin öldürülmesiyle ilgili olayda da İNTERPOL Genel Sekreterliği Tüzüğü’nün 3. maddesinin politik suçlulukla mücadeleyi yasaklaması nedeniyle işbirliği taleplerini reddetmiştir⁸⁰.

Ulusal ve uluslararası terörün şiddetini artırması ve buna bağlı olarak devletlerin tehdit algılamalarında terörün ilk sıralara yerleşmesinden dolayı İNTERPOL, terörizm⁸¹ konusundaki katı tutumunda değişikliğe gitmiştir.

⁷⁶ A. Emre Öktem, **TERÖRİZM İnsancıl Hukuk ve İnsan Hakları**, 2. Baskı, İstanbul: Derin Yayınları, 2011, s.30.

⁷⁷ Steven Best, Anthony J. Nocella, **Terrorists or Freedom Fighters?: Reflections on the Liberation of Animals**, New York: Lantern Books, 2004, s.362-380

⁷⁸ Yaron Gottlieb, s.148.

⁷⁹ Mark Jones ve Peter Johnstone, **History of Criminal Justice**, 5. Baskı, Waltham MA: Anderson Publishing, 2012, s.370.

⁸⁰ Ben Bowling- James Sheptycki, **Global Policing**, London: SEGA Publications, 2012, s.36

⁸¹ İNTERPOL Genel Kurul tarafından kabul edilen terörizm ile ilgili kararlar için bkz.

- 1- AG-2009-RES-15 Draft Arrangement on Co-operation between the International Criminal Police Organization-INTERPOL and the United Nations in relation to the United Nations Security Council Sanctions Committees supplementary arrangement to the Co-operation Agreement between the International Criminal Police Organization INTERPOL and the United Nations
- 2- AG-2008-RES-06 Increasing the sharing of information in terrorist-related matters, using the available INTERPOL tools and the Fusion Contact Officers network.
- 3- AG-2006-RES-09 Home-grown terrorists – al-Qaeda linked / al-Qaeda inspired

1983 yılındaki Genel Kurulda kabul edilen ‘‘Terörizm’’ adlı kararında; birçok devletteki insanların, terörizm kisvesi altında, organize suç örgütleri tarafından işlenen suçlara maruz kaldığı ve Örgütün bu soruna kayıtsız kalamayacağını belirtilmiştir. Genel Kurul, 3. maddenin göz önüne bulundurulmasıyla, Örgütün Yönetim Kurulundan bu tür suçlarla mücadelede Örgütün konumunun belirlenmesi için çalışma yürütülmesini ve 53. Genel Kurulunda kendisine bir rapor sunulmasını talep etmiştir. Aynı şekilde Örgüt Genel Sekreterliğinden de 1984 yılında bu tür suçların tartışıldığı bir sempozyum düzenlemesini talep etmiştir⁸². Bu çalışmaların nihayetinde, İTERPOL Genel Kurulu 1984 yılında, üyesi olan devletlerin terörizm ile mücadele konusunda işbirliği yapmalarına imkân sağlayan ‘‘Terörizm Olarak Kast Edilen Şiddet Suçları’’ kararını kabul etmiştir⁸³. Söz konusu bu kararda; organize suç örgütlerinin politik amaçlarını ulaşmak gayesiyle pek çok devlette korku ve terör yaydığını bu örgütlerin bu tür faaliyetlerini genellikle ‘‘terörizm’’ terimi ile sakladığını belirtmiştir. İTERPOL, üye devletlerin Milli Merkez Bürolarından, politik suçlara ilişkin düzenleme getiren Tüzüğü’nün 3. maddesi hükümlerine saygı göstererek, mümkün olan en üst derecede işbirliği yapmalarını istemiştir⁸⁴. İTERPOL, terörizmin, doğası gereği politik motivasyonla işlenen bir suç olması realitesine rağmen, suçluların iadesine ilişkin uluslararası uygulamalarda terörizmin artık politik bir suç olarak kabul edilmemesi

terrorism

- 4- AG-2005-RES-10 Addressing Internet activities supporting terrorism
- 5- AG-2001-RES-05 Terrorist attack of 11 September 2001
- 6- Resolution No AGN/68/RES/2 The Financing of Terrorism
- 7- Resolution No AGN/67/RES/12: Cairo Declaration Against Terrorism (Cairo, 1998)
- 8- Resolution No AGN/64/RES/8 Monitoring of resolutions
- 9- Resolution No AGN/55/RES/3 Co-operation in terrorist cases; Guide for NCBs and specialized services
- 10- Resolution No AGN/55/RES/3 Co-operation in terrorist cases; Guide for NCBs and specialized services
- 11- Resolution No AGN/54/RES/1 International Terrorism and Unlawful interference with civil aviation
- 12- Resolution No AGN/53/RES/7 Application of Article 3 of the Constitution
- 13- Resolution No AGN/53/RES/6 Violent Crime Commonly Referred to as Terrorism
- 14- Resolution No AGN/52/RES/9 Terrorism
- 15- Resolution No AGN/50/RES/2 Tagging of Explosives
- 16- Resolution No AGN/48/RES/8 Acts of Violence Committed by Organised Groups
- 17- Resolution No AGN/41/RES/7 Hostages and Blackmail

⁸² Resolution No AGN/52/RES/9 Terrorism

⁸³ Mathieu Deflem, ‘‘International Police Cooperation Against Terrorism: Interpol and Europol in Comparison’’ **Understanding and Responding to Terrorism** içinde (17-25), H. Durmaz, B. Sevinc, A.S. Yayla ve S. Ekici (Ed.). Amsterdam: IOS Press, 2007.

⁸⁴ Resolution No AGN/53/RES/6 Violent Crime Commonly Referred to as Terrorism

hususundaki değişimle uyumlu olarak kendisinin de artık terörizmi 3. madde kapsamında değerlendirmedeğini belirtmiştir⁸⁵.

1984 yılındaki karardan sonra, Genel Kurul, İNTERPOL'ün terörizm konusundaki çabalarını artırmak amacıyla yeni kararlar almayı sürdürmüştür. Nitekim 1985 yılında Washington'daki Genel Kurulda, üye devletlerin Milli Merkez Büroları arasında uluslararası terörle mücadelede koordinasyonu sağlamak ve işbirliğini geliştirmek amacıyla "Kamu Güvenliği ve Terörizm Alt Müdürlüğü" oluşturulması kararı alınmıştır. Bu kararla, terörizmin, politik suçlara müdahaleyi yasaklayan 3. madde kapsamında kaldığına ilişkin tartışmalar sona ermiştir⁸⁶. İlerleyen zaman içinde dünyada terör olaylarının artmasına paralel olarak İNTERPOL de terörizm konusundaki polis işbirliği çabalarını artırmıştır. Nitekim 1998 yılında Kahire'deki Genel Kurul toplantısında, terör şüphelilerinin tespiti için bültenler ve farklı veritabanları oluşturulmuştur. Bunlara ek olarak, 2005 yılında üye devletlerin El Kaide ve Taliban üyelerinin mal varlıklarının dondurulması ve seyahatlerinin yasaklanmasında uyarılması amacıyla İNTERPOL-Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi Özel Bildirimi oluşturulmuştur⁸⁷.

Arap dünyasındaki son devrim hadiselerinin barışçıl gösterilerden şiddet hadiselerine evrilmesi ve özellikle Libya, Irak ve Suriye gibi devletlerde, devlet dışı silahlı aktörlerin ve Avrupa devletlerinden gelen savaşçıların buralardaki iç savaşa müdahil olmaları, bu devletlerdeki durumu uluslararası barış ve güvenliği tehdit eder duruma getirmiştir. Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi 2014 yılı 2718 sayılı kararında, İNTERPOL'ün yabancı savaşçılarla ilgili çabaları takdir edilmiş ve yabancı terörist savaşçılarla ilgili mücadelede çabalarına dikkat çekilmiştir⁸⁸. Çatışma bölgelerine giden Avrupalı savaşçıların sayısındaki artışla birlikte İNTERPOL'ün bu alanda çalışmalarını yoğunlaştırmasını ve dolayısıyla bu bölgedeki rejimlerle daha fazla işbirliği içine girmesine neden olmuştur. Ancak çatışma bölgelerinde varlık savaşı veren bu rejimler, kimi zaman İNTERPOL mekanizmalarını şiddete bulaşmamış politik muhaliflerine karşı terörizm bahanesiyle kullanabilmektedir ki, bu durum İNTERPOL Tüzüğü'nün açık ihlali anlamına gelmektedir.

---

⁸⁵ Neutrality (Article 3 of the Constitution), <http://www.interpol.int/About-INTERPOL/Legal-materials/Neutrality-Article-3-of-the-Constitution>, (25.3.2015).

⁸⁶ Bowling/ Sheptycki, s.38.

⁸⁷ Neutrality (Article 3 of the Constitution), <http://www.interpol.int/About-INTERPOL/Legal-materials/Neutrality-Article-3-of-the-Constitution>, (25.3.2015).

⁸⁸ United Nations Security Council, Resolution 2178 (2014).

Diğer yandan İNTERPOL Tüzüğü'nün 3. maddesinin yorumlanmasına ilişkin 1984 tarihli kararda, çatışma bölgeleri dışında masum sivillere karşı politik amaçlarla suç işlenmesi durumunda bunun 3. madde kapsamına girmediği belirtilmiştir. Ancak çatışma bölgelerinde, örneğin özellikle iç savaşların yaşanmakta olduğu Suriye, Mısır, Irak ve Libya gibi Arap Devletlerinde, tarafların farklı ideolojik, mezhepsel ve politik görüş ayrılıklarından kaynaklanan ve sadece bu devlet sınırları içerisinde kalan şiddet eylemleri dolayısıyla İNTERPOL'ün mekanizmalarını bir taraf lehine kullandırması, sözü geçen kararına ters düşmekte ve Tüzüğü'nün 3. maddesinin ihlali anlamına gelmektedir. Zira bu gibi silahlı uyuşmazlık ve askeri operasyon durumları muhtemelen 3. madde kapsamında kalacaktır⁸⁹. İNTERPOL'ün bu tür durumlarda çatışma halinde bulunan taraflardan biri lehine hareket etmesi,⁹⁰ “ İNTERPOL'ün Bağımsızlığının ve Politik Tarafsızlığını Teyidine İlişkin Bildiride” belirtilen hususlara da aykırılık teşkil etmektedir. Ayrıca İNTERPOL'ün politikleşmesine neden olacak ki bu durum İNTERPOL'ü, teknik bir kurum olmaktan çıkarıp uluslararası çıkar çatışmalarının kısır döngüsünün içine itecektir.

D. SURİYE'NİN İNTERPOLU POLİTİK AMAÇLARI KONUSUNDA KULLANMASI SORUNU

Yukarıda açıkladığımız üzere, Suriye rejimi, ülkesindeki son devrim hareketleri ile birlikte muhalefetin siyasi ve askeri üyelerine karşı, ülke içinde ve dışında yoğun bir mücadeleye girmiş bulunmaktadır. Bu mücadelesinde, İNTERPOL kanallarından, İNTERPOL Tüzüğü'ne aykırı olarak faydalandığı hususunda hem İNTERPOL'e hem de Suriye rejimine eleştiriler getirilmektedir.

Belirtmek gerekir ki, İNTERPOL tutuklama yetkisine sahip değildir. Başka bir ifade ile İNTERPOL'ün üye devletlerde İNTERPOL bültenlerinde adı geçenleri tutuklaması veya gözaltına alma gibi işlemler yapması mümkün değildir. Görevi, daha çok suçlulukla mücadelede üye devletlerin polis teşkilatlarına teknik ve operasyonel destek sağlamaktır⁹¹. Bu noktada, her devletin İNTERPOL bültenlerine ve difüzyon sistemine yaklaşımı farklı olabilmektedir. Örneğin kimi devletler, İNTERPOL'ün yayınlamış olduğu Kırmızı Bültenleri tutuklama müzekkeresi olarak kabul ederken, diğer bazı

---

⁸⁹ Yaron Gottlieb, s.156.

⁹⁰ Resolution AG-2006-RES4 Statement to Reaffirm the Independence and Political Neutrality of INTERPOL

⁹¹ Larry J. Siegel ve Jon L. Warrall, **Introduction to Criminal Justice**, 15. Baskı, Boston: Cengage Learning, 2014, s.173.

ait Lübnan Resmi Haber Ajansı sitesinde, “İç Güvenlik Kuvvetlerindeki İNTERPOL Bürosu, internet üzerinden, Suriye adli makamları tarafından eski Başbakan Saad Hariri, milletvekili Okab Sakr ve “Özgür Suriye Ordusu” Sözcüsü Luay El-Miqdad hakkında çıkarılan tutuklama kararını aldı” şeklinde beyan edilmiştir⁹⁵.

Suriye İNTERPOL’ü, eski Lübnan başbakanı Refik Hariri suikastı ile ilgili olarak şahitlik yapan Suriyeli Muhammed Zuhair Sıddık hakkında, Suriye’nin yabancı devletlerle ilişkilerine gölge düşürecek konuşmalar ve faaliyetlerde bulunmak ve Suriye’ye karşı saldırı başlatılmasını sağlamak amacıyla yalan beyanda bulunmak ithamıyla tutuklama müzekkeresi çıkarmış⁹⁶ ve İNTERPOL’e başvurmuştur. Benzer şekilde Lübnan’daki Dürzî toplumunun önde gelen isimlerinden Lübnanlı milletvekili Velid Canbolat hakkında Suriye adli makamlarınca çıkarılan tutuklama müzekkeresi, İNTERPOL Lübnan Milli Merkez Büro’suna bildirilmiştir⁹⁷. Suriye makamlarınca politik kimliğe sahip şahıslar hakkında tutuklama kararı çıkarılması ve Şam’daki Milli Merkez Büro vasıtasıyla İNTERPOL Lübnan Milli Merkez Büro’suna isimlerin bildirilmesinin, bu şahısların itibarlarını zedelediği ileri sürülmektedir. Zira bu şahısların isimlerinin suç ve suçlularla mücadelede faaliyet gösteren bir kurumla anılmasının politik kimliklerini lekelemesi ihtimali bulunmaktadır.

Yukarıda zikrettiğimiz durumlarda Lübnan, her ne kadar Suriye devleti ile herhangi bir işbirliği yapmamışsa da, kimi durumlarda politik suçlarla itham edildikleri iddia edilen muhaliflerin ciddi sorunlar yaşadığı görülmektedir. Örneğin Suriye rejimine en sert eleştiriler getirmekle tanınan ünlü Suriyeli şarkıcı Asala Nasri, Mısır’ın başkenti Kahire’den uçakla geldiği Beyrut havalimanında, Lübnan güvenlik güçlerince hakkında Suriye isteği üzerine yayınlanmış İNTERPOL bülteni bulunması nedeniyle Lübnan güvenlik güçlerince gözaltına alınmış ve pasaportuna el konulmuştur. Ayrıca yapılacak tahkikatın sonuna kadar ülkeden ayrılması yasaklanmıştır⁹⁸. Söz konusu bu

---

⁹⁵ *Interpol Bureau receives Syrian arrest warrants against Hariri Sakr and Mekdad*, 2012, <http://www.nna-leb.gov.lb/en/show-news/2638/Interpol-Bureau-receives-Syrian-arrest-warrants-against-Hariri-Sakr-and-Mekdad>, (25.2.2015).

⁹⁶ Dimashq tslm entrbül mdhkra twqyf ghyabya bhq al-sdyq, 2009, http://daharchives.alhayat.com/issue_archive/Hayat%20INT/2009/11/5/ة-غف-قوت-قر-كدم-ل-و-ب-ر-ت-ن-ا-م-ل-س-ت-ق-ش-م-د/ة-غف-قوت-قر-كدم-ل-و-ب-ر-ت-ن-ا-م-ل-س-ت-ق-ش-م-د.html, (24.3.2015).

⁹⁷ Alqda’ süriy yslm al-entrbul mdhkra jlb bhq Walid Jumblatt, 2006, <http://www.albayan.ae/across-the-uae/1148139485648-2006-05-22-1.921351>, (24.3.2014).

⁹⁸ Twqyf asala nsry fy byrwt wshb jwazha, 2014, <http://www.alarabiya.net/ar/last->

kişi Suriye tarafından terörist grupları desteklemekle suçlanmaktaydı ve İNTERPOL'e yapılan başvuruda bu gerekçe kullanılmıştı.

İNTERPOL'ün faaliyet alanlarına baktığımızda, İNTERPOL'ün üye devletlere bazı veritabanları; Parmak İzi Veritabanı, DNA Veritabanı, Çalıntı ve Kayıp Seyahat Belgeleri Veritabanı, Çalıntı İdari Dokümanlar Veritabanı, Sahte Belgeler Veritabanı, kullanma imkânı sağladığı görülmektedir. Bu imkânlardan Suriye Arap Cumhuriyetinin ne ölçüde yararlandığı hususu, elimizde objektif veri bulunmadığı için, analiz edilememiştir. Ancak Suriye'deki rejime muhalif bazı internet sitelerinde, Suriye devletinin bazı politik muhaliflerin seyahat belgelerinin çalıntı veya sahte olduğunu İNTERPOL veritabanlarına yükleyerek muhaliflerin hareket imkânlarına ve itibarlarına zarar vermeyi amaçladığı belirtilmektedir⁹⁹.

Yukarıda belirttiğimiz husustan kaynaklanacak olumsuz durumu önlemek amacıyla İNTERPOL'ün öncelikle etkili bir yaptırım mekanizması oluşturması gerekmektedir. Verilerin İşlenmesi Üzerine İNTERPOL Kuralları'nda, İNTERPOL Bilgi Sistemine veri işlenmesi sırasında İNTERPOL kurallarına uyulmaması durumunda Genel Sekreterliğin bazı düzeltici faaliyetlerde bulunma yetkisi bulunmaktadır. Örneğin Milli Merkez Bürosu veya uluslararası kuruluş tarafından yürütülen bilgi işleme faaliyetlerinin, üç ayı geçmeyecek şekilde denetlenmesi, Milli Merkez Bürosu veya uluslararası kuruluşa verilmiş bulunan erişim hakkının askıya alınması veya Milli Merkez Bürosu veya uluslararası kuruluşa bir değerlendirme ekibinin sevk edilmesi önlemleri bulunmakta¹⁰⁰ ise de bunların ne derece etkin olarak uygulandığı veya şu ana kadar hangi üye devletler veya uluslararası kuruluşlar hakkında sözü edilen bu tedbirlerin uygulandığı hakkında bir veri bulunmamaktadır. Bu konuda objektif kıstasların oluşturulması ve bu kıstasları ihlal eden Milli Merkez Bürolara öngörülen yaptırımların etkili şekilde uygulanması gerekmektedir.

page/2014/09/24/اهز-اوج-ب-حس-و-تور-ي-ب-ي-ف-ي-ر-ص-ن-ق-ل-ا-ص-أ-ف-ي-ق-وت, (23.3.2015).

⁹⁹ Bkz. Assad regime traps Syrian people abroad via Interpol, <https://en.zamanalwsl.net/news/6809.html>, (23.2.2015).

¹⁰⁰ Bkz. Interpol's Rules On The Processing Of Data 131. m.

SONUÇ

İTERPOL, kuruluşundan itibaren politik, ırksal, askeri ve dini konulara karışmama ilkesine sadık kalmaya çalışmıştır. Esasında, egemen devletler arasında siyasi, dini, ideolojik, askeri ve diğer birçok hususta derin görüş ayrılıklarının bulunduğu bir ortamda suçlulukla mücadele edecek bir uluslararası örgütün tarafsızlığı, hayati bir öneme sahip bulunmaktadır. İTERPOL, özellikle devletlerin tehdit algılamalarında terörizmin ilk sıralara tırmanmasıyla birlikte, tarafsızlık konusundaki katı tutumundan vazgeçmek durumunda kalmıştır. Özellikle 1980'li yıllardan başlayarak terörizmle mücadele amacıyla adımlar atmaya başlayan İTERPOL, 11 Eylül 2001 tarihinden sonra daha agresif bir tutum içine girmiştir. Bu durum İTERPOL'ün tarafsızlığını sağlamakta hayati bir öneme sahip olan Tüzüğü'nün 3. maddesinin ihlal edildiği iddialarını gündeme getirmiştir. İTERPOL'ün terörizm gibi tanımı üzerinde henüz ittifak kurulamamış bir kavramı oldukça geniş yorumlaması, 10 Aralık 1948 tarihli İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nin ruhuna uygun olarak faaliyette bulunması gerektiğini vurgulayan Tüzüğü'nün 2. maddesinin ihlaline de neden olmaktadır.

Tunus'ta başlayan Arap Baharı kısa bir süre içerisinde benzer toplumsal, siyasi ve ekonomik sorunlar yaşayan Arap Devletlerine yayılmıştır. Söz konusu bu devrim hareketlerinden küçük veya büyük ölçüde tüm Arap rejimleri etkilenmiştir. Ancak başta Libya, Yemen, Mısır ve Suriye bu süreci çok daha şiddetli yaşamaktadır. Bu devletlerdeki şiddet hareketleri nedeniyle ulusal kurumlar ciddi manada zarar görmüştür. Özellikle yargı kurumu ve güvenlik teşkilatları rejimlerin istikbalini korumak amacıyla muhaliflere karşı yoğun bir kampanya içine girmişlerdir. Bu noktada başta Suriye ve Mısır olmak üzere varlık savaşı veren rejimler ülke dışına kaçmış muhaliflerini yakalamak, hareket özgürlüklerini kısıtlamak ya da itibarlarını zedelemek amacıyla uluslararası mekanizmalarından ve bilhassa geniş bir tanınırlık ve teknolojik altyapıya sahip İTERPOL mekanizmalarından yararlanmaya çalışmaktadırlar.

Sonuç olarak belirtmek gerekir ki; İTERPOL'ün son dönemlerde şiddete bulaşmamış politik muhaliflere karşı hukukun üstünlüğüne, insan haklarına ve temel hak ve özgürlüklere saygı göstermeyen Suriye ve Mısır gibi otoriter Arap rejimleriyle işbirliği içine girmesi, yetki alanının sınırlarını

çizen Tüzüğü'nün 2. ve 3. maddelerinin açık ihlalini oluşturduğu gibi, başarısını borçlu olduğu tarafsızlığına da gölge düşürmektedir. Bu noktada, İNTERPOL'ün, özellikle Suriye, Libya, Irak, Mısır ve Yemen gibi politik, ideolojik ve mezhepsel çekişmelerin iç savaş halini aldığı çatışma bölgelerinden gelen işbirliği taleplerini bu taleplerin büyük olasılıkla politik, ırksal, askeri ve dini olacağından dolayı dikkatle incelemesi gerekmekte ve Tüzüğü'nün 2. ve 3. maddelerinde belirtilen hususlara aykırı davranan ülkelerle işbirliğinde bulunmaması gerekmektedir.

KAYNAKÇA

el-Kassim, Faisal (Producer): *El İtijah El Moakes* (Television Broadcast). Doha, Aljazeera, (30.12.2014).

Akalın, Mehmet: ‘Uluslararası Kriminal Polis Teşkilatı İnterpol’ün Terörle Mücadeleye Tarihsel Yaklaşımı’, **Uluslararası Güvenlik ve Terörizm Dergisi**,2014Vol.5,No.1,s.103-117,(<http://utsam.org/images/upload/attachment/cilt5/Sayi1/%C4%B0nterpol%27%C3%BCn%20Ter%C3%B6rle%20M%C3%BCcadeleye%20Tarihsel%20Yakla%C5%9F%C4%B1m%C4%B1.pdf>,erişim:25.2.201).

Bassiouni, M. Cherif (Ed.): ‘International Co-operation’, **Legal Responses to International Terrorism: U.S. Procedural Aspects içinde**. Dordrecht: Martinus Nijhoff Publishers, 1988, ss. 376-380.

Best, Steven ve Anthony J. Nocella: **Terrorists or Freedom Fighters?: Reflections on th Liberation of Animals**, New York: Lantern Books, 2004.

Bowling, Ben ve James Sheptycki: **Global Policing**, London: SEGA Publications, 2012.

Bresler, Fenton: **İnterpol**, Mehmet Harmancı (Çev.), 1. Baskı, İstanbul: Milliyet Yayınları, 1993.

Deflem, Mathiem: **Policing World Society Historical Foundations of InternationaPolice Cooperation**, New York: Oxford, 2002

Deflem, Mathiem. ‘Global Rule of Law or Global Law of Law Enforcement?,Nilay Çabuk Kaya ve Aykan Erdemir (Ed.), **Social Dynamics of Global Terrorism and Prevention Policies içinde**. Amsterdam: IOS Press, 2008.

Deflem, Mathieu: “International Police Cooperation Against Terrorism: Interpol and Europol in Comparison.” **Understanding and Responding to Terrorism** içinde. H. Durmaz, B. Sevinc, A.S. Yayla, and S. Ekici (Ed.). Amsterdam: IOS Press, 2007.

Deflem, Mathieu: **The Policing of Terrorism: Organizational and Global Perspectives**, New York: York: Roudledge, 2010.

Fair Trials International, **Strengthening respect for human rights, strengthening INTERPOL**, London, 2013, (<http://www.fairtrials.org/wpcontent/uploads/Strengthening-respect-for-human-rights-strengtheningINTERPOL5.pdf>, erişim: 25.2.2015).

Fooner, Micheal: **Issues in World Crime and International Justice**, Newyork: Annotation Copyright Book News, 1989.

Freedom House, Freedom in the world 2010: Syria, 2010, (<https://freedomhouse.org/report/freedom-world/freedom-world-2010#.VO32AvmsXwo>, erişim: 24.2.2015).

Gottlieb, Yaron: “Article 3 of INTERPOL’s Constitution: balancing international police cooperation with the prohibition on engaging in political, military, religious or racial activities”, **Florida Journal of International Law**, 2011, Vol. 23, No. 2, HeinOnline veritabanı, (24.3.2015).

Human Rights Watch, Far From Justice Syria’s Supreme State Security Court, 2009, <http://www.hrw.org/reports/2009/02/23/far-justice>, (25.2.2015).

Human Rights Watch, Syria: Counterterrorism Court Used to Stifle Dissent, 2013, (<http://www.hrw.org/news/2013/06/25/syria-counterterrorism-court-used-stifle-dissent>, erişim: 29.1.2015).

Human Rights Council, Report of the Independent International Commission of Inquiry on the Syrian Arab Republic, 2013, (<http://daccess-dds-ny.un.org/doc/UNDOC/GEN/G13/156/20/PDF/G1315620.pdf?OpenElement>, erişim: 25.2.2015).

Interpol’s Rules On The Processing Of Data

INTERPOL Resolution AG-2006-RES4 Statement to Reaffirm the Independence and Political Neutrality of INTERPOL

INTERPOL Resolution No AGN/52/RES/9 Terrorism

INTERPOL Resolution No AGN/53/RES/7 Application of Article 3 of

the Constitution

INTERPOL Resolution No AGN/53/RES/6 Violent Crime Commonly Referred to as Terrorism

J.Brown, Nathan. **The Rule of Law in the Arap World, Courts in Egypt and Gulf**, Newyork: Cambridge University Press,1997.

J.Brown, Nathan: **Arab Judicial Structure**, Ağustos 2001, ([http://www.deontologieJudiciare.Untreal.ca/fr/textes%20int/documents /ONU_STRUCTURE_JUDICIAIRE_ARABE.pdf](http://www.deontologieJudiciare.Untreal.ca/fr/textes%20int/documents/ONU_STRUCTURE_JUDICIAIRE_ARABE.pdf), erişim: 26.2.2015).

Jones, Mark ve Peter Johnstone: **History of Criminal Justice**, 5. Baskı, Waltham MA: Anderson Publishing, 2012.

J. Siegel Larry ve Jon L. Warrall: **Introduction to Criminal Justice**, 15. Baskı, Boston: Cengage Learning, 2014.

Ling, Cheah Wui: ‘‘POLICING INTERPOL:The Commission for the Control of Interpol’s Files and the Right to a Remedy’’, **International Organizations Law Review(BRIL)**, 2010, Vol. 7. No. 2, http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2207739, (25.3.2015).

Michel Shammas: Restructuring Judicial System in Future Syria, London, 2012, (<http://www.strescom.org/research/policy-papers/item/119-restructuring-judicial-system-in-future-syria.html>, erişim: 25.2.2015).

Nour Ferhat, Mohamed ve Ali Sadek: ‘‘Report on the State of the Judiciary in Egypt’’, **Promoting the Rule of Law and Integrity in the Arab Countries” Project**, (http://www.arabruloflaw.org/files/pdf/judiciary/english/p2/egypt_finalreportp2s4_en.pdf, erişim: 5.3.2015).

Öktem A. Emre: **TERÖRİZM İnsancıl Hukuk ve İnsan Hakları**, 2. Baskı, İstanbul: Derin Yayınları, 2011.

R.Bach, Jensen: ‘‘The International Anti-Anarchist Conference of 1898 and the Origins of INTERPOL’’, **Journal of Contemporary History**, 1981, Vol. 16, No. 2, s.323-347, JSTOR Journals veritabanı, (24.3.2015).

R. Bromund Theodore ve David B. Kopel: Necessary Reforms Can Keep Interpol Working in the U. S. Interest, 11 Aralık 2013, (http://www.heritage.org/research/reports/2013/12/necessary-reforms-can-keep-interpol-working-in-the-us-interest#_ftnref184, erişim: 23.3.2015).

R.Newman, Graeme: **Crime and Punishment around the world** (4

